

Az ószövetségi papság

A pátriárkák idején a papi szolgálatot még maga a családfő végezte. Ő mutatta be az egész családnak a háláadásokat, vagy a bűnért való áldozatot.

3. oldal

Wellnesses ünnepek

Mostanában úri szokássá vált a keresztyén ünnepek furcsa megtartása. Az ez időre engedélyezett hivatalos szabadnapot sokan wellness központokban élvezik.

5. oldal

Apa a pap a családban

Ha családról akarunk beszélni, tudnunk kell beszélni arról is, ami a család fölött van: arról, aki megalkotta a családot, és arról, amit a családok alkotnak.

4. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYŰLEKEZETI LAPJA ● 2016. MÁJUS 27. ÉVFOLYAM 10. SZÁM

A pünkösd egyháza

Volt idő, amikor a keresztyén egyház jobban megünneplelte pünkösdöt, a Lélek kitöltésének évfordulóját, mint karácsonyt, Krisztus születésének ünnepét. Ma pünkösd fontossága nagyrészt elhalványult. Úgy találtuk vajon, hogy könnyebb Krisztus születését megünnepleni, mint nekünk magunknak újjászületni? Talán könnyebbnek érezzük megemlékezni az Ő világra jöveteléről, mint elindulni a világba az Ő üzenetével? Kevesebbe kerül nekünk ajándékokat osztogatni karácsonykor, mint önmagunkat odaadni pünkösdkor? Karácsony az Isten velünk létének ünnepe, pünkösd az Isten bennünk létének ünnepe. Lehet, hogy in-

kább velünk van Ő, mint bennünk? Ma, a 21. században, az egyház sokkal inkább tűnik húsvét utáni, de pünkösd előtti állapotban lévőnek. Húsvét az élet elkészítése, felkínálása, pünkösd az élet elsajátítása, megélése és erővel teli megvallása. Mintha mi, keresztyének ma tétován és némileg tehetetlenül állnánk a kettő között. Valami csodálatos, hajnali látásunk van már: Krisztus él, van, megszólít bennünket. De mintha az igazi virradat még hátra lenne: az elindulás, a Lélekkel való lelkesedés, a világ elé lépés. Rengeteg baj és veszély tépi ma világunkat. Mindezekre egyetlen megoldás van csak: a pünkösd bátor egyháza.

Belső tűz

És lőn nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése, és eltéle az egész házat, ahol ülnek vala. És megjelentek előttük kettős tűzes nyelvek és üle mindenikre azok közül. (ApCsel 2,2-3)

„– Na, végre – mondta a keselyű, és elengedte Prométheusz máját.

A hős felsőhajtott – ez volt évezredek óta az első kín nélküli perce –, megmozgatta elgémberedett tagjait, láncai csörögtek.

– Lejárt a büntetésem? – kérdezte.

A keselyű megrántotta a vállát.

– Ugyan! De minek strapáljam magam? Nincs már tűz a Földön.”

Ezzel a párbeszéddel indul Lázár Ervin kortárs magyar író Tűz című elbeszélése, mely az ókori pogány görög legendák világába röpit vissza minket. Prométheusz az emberek számára ellopja a tüzet az istenektől, ezért a főisten, Zeusz büntetésből egy sziklához láncoltatta, ahol egy keselyű szüntelenül tépkedte a hős éjszakánként megújuló máját, ezzel folyamatos gyötrelmeket okozva neki.

„Prométheusz haragja nem csillapodott.

– Végezd a kötelességedet! – rivallt a keselyűre. – Tépd a májamat!

– Majd megőrültem! – mérgelődött a keselyű. – Nem érted, hogy nincs már tűz a Földön?

– Azt akarod mondani, hogy az istenek elpusztították az utolsó embert is?

– Ördögöt – legyintett a keselyű –, többen vannak, mint valaha is. (folytatás a 2. oldalon)

Belső tűz

(folytatás az 1. oldalról)

Prométheusz megnyugodott.

– Tűz nélkül nincs élet – mondta magabiztosan –, gyérünk, láss munkához!

– Értsd meg, hogy nincs tűz! Az emberek már nem ismerik a tüzet. Nincs szükségük rá.”

A keselyű szavaiból egy olyan világ képe tárul fel, amelyben már nincs szükség a tűzre, atomenergiával főznek, melegítenek és világítanak, halálsugarakkal háborúznak. A tűz beszorult a Tűzmúzeum falai közé. De a vitrinek mögött látható pásztorlőről, táborlőről, kandallólőről és a többiről is mind-mind kiderül, hogy még ezek sem igaziak, a lángok festettek, érzéki csalódás eredményei. Prométheusz egyre elkeseredettebben keresgél a múzeumban. Igen, talán ott a sarokban, az üvegóra alatt, ott, ott a Belső Tűz! De sajnos a búra alatt nincs semmi. És ekkor Prométheusz magában kemény fogadalmat tesz.

„Az épület előtt búcsúzóskor a keselyű így szól:

– Tudom, hogy megint el akarod lopni – gúnyorosan nevetett –, csak azt mondd meg, hogy minek! A májad ügyis olyan már, mint a darált mák!

Prométheusz aznap éjszaka mégis ellopta újból a tüzet. Egő fáklyával rohant végig a földön, olyan volt, mint egy látomás. Az emberek boldog ámulattal nézték, és felkiáltottak: Tűz!”

Elszomorító egy olyan világnak a látomása, amelyben már nem ülnek le az emberek a táborlőről és énekelni, ahol nem lehet beszélgetni a kandalló tüzeinek barátságos ropogásánál, ahol még a belső tűz is csupán egy múzeumi kiállítási tárgyvá silányul. És nagyon lelkesítő, hogy azok az emberek, akik nem dalolnak táborlőről, nem beszélgetnek kandallólőről, nem kíváncsiak a múzeumi festett lángnyelvekre sem, mégis boldog ámulattal csodálkoznak rá a sötétben felragyogó fáklyafényre.

Bár házaikban kályhák duruzsolnak, érdeiket olykor tűzvészek tarolják le, mégis úgy érzem, hogy a mi életünk is sokszor ezt a látomásbeli képet mutatja. A Belső Tűz tekintetében bizonyosan. És milyen jó tudni azt, hogy mégis van Valaki, akit nem lehetett véglegesen a golgotai kereszthez szegezni, sem a sírbolt sötétjébe zární. Aki emberi testében ugyan nincs többé közöttünk, de istensége, felséges volta, kegyelme és Szentlelke szerint mégis távol tőlünk. Bárcsak mi is ezzel a boldog felismeréssel tudnánk rácsodálkozni a Krisztus által számunkra is elhozott Belső Tűzre, a Szentlélek mindeneket megújító, megerősítő ragyogására!

ZSIGMOND ÁRILA

Világosságot gyűjt a szívünkben

„Aki ezt mondta: »Sötétségből világosságot ragyogjon fel«, ő gyűjtött világosságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán.” (2Kor 4,6)

Pünkösöd nemcsak a Szentlélek kitöltésének ünnepe, hanem az egyház történelmi pályájának kezdetére emlékeztető szent alkalom. Az üdvörténetben nem véletlenszerűen egymás mellé rendelt események, hanem együtt hatóak, mert közös gyökérből fakadóan egy ígért üzenetet hordozzák.

Isten ez esztendő pünkösdjén elemi erővel készlet bennünket a lelkiismeretünk megvizsgálására, különös tekintettel egyházunk megbecsülése, valamint a Szentlélek jelenlétének elfogadása terén. Modernnek tetszelgő világunkban sajnos sokan elkerülik a gyülekezetet, mintha fölösleges intézmény lenne. Mások baráti körnek tekintik, ahol egy szűkebb társaságnak helye van, mások pedig inkább kereshetnek más közösséget, más templomot.

Napjainkban már olyanok is vannak, akik gazdasági egységnek tekintenek az egyházat, mert földje, erdője és maradék hitele van, így érdemesnek látszik azt hasznosítani. Visszaközönni tűnik a „cuius regio, eius religio”, azaz: akié a tartomány, azé a vallás is – hírhedt és sok átkot fialó jelenség. Sorolható lenne sok egyéb szegényes egyházzromboló „újítás”, azonban figyeljünk inkább arra, ami most is érték azoknak életében, akik Isten közösséget hozó ajándékában ezennél is áldást keresnek. Nem fognak csalódní, mert a világ kezdetétől a világ végezetéig tart Isten közvetlen jelenléte ebben a világban.

Pál apostol Krisztus arcán látja Isten dicsőségét felragyogní. Egyértelmű híradás ez arról, hogy a mindenkori élet központja az Atya jobbjáról a Szentlélek által irányító Krisztus Jézus. Ő reá kell nézni, Őt kell hallgatnunk, még ha „teljhatalmú” fejedelmek, „méltóság-teljes” főpapok, tőkegazdag földesurak követelőznek emberfeletti magaslakok után! Krisztus színe előtt minden térdnek meg kell hajolnia! (Fil 2,10). Teremtőnk az élet legelső mozzanatában megmutatta szeretetét. Aki a sötétségből világosságot ragyogtatott fel (1Móz 1,3), de Lelke is ott lebegett a vizek felett (1Móz 1,2), az nagyon készült minden tekintetben megfelelő életeret biztosítani a teremtés koronájának,

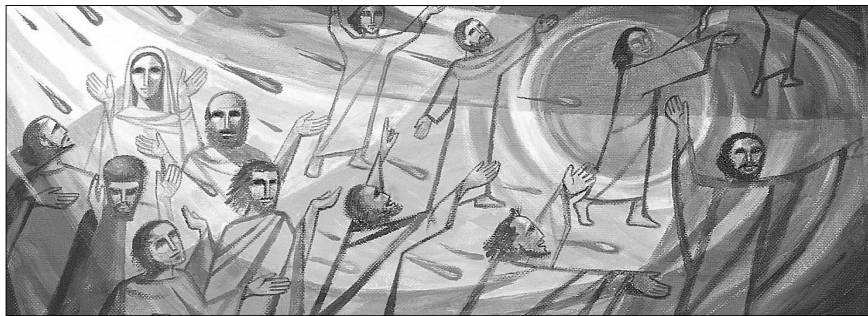
a többi teremtménytől jól megkülönböztethető embernek.

Sohasem lett volna szabad megfélemlenünk, és ezennél sem illik, hogy a föld porából, azaz „alkalmatlan” anyagból lettünk, és mégis Isten szeretett gyermekei. Pünkösödkor illik megemlékeznünk arról is, hogy ez a különleges állapot abból adódik, hogy Isten az első emberformába a maga Lelkét lehelte, ez lett az őspünkösöd, mely elindította a minden más élőtől különb életet, az emberit (1Móz 2,7). A bűn nemsokára, azóta pedig állandóan, szennyezte és bemocsolja ezt az istenarcú embert, de a lélekközlő Úr felvette a küzdelmet a diabolikus erővel. Ennek legfeleldhetlenebb és legheitelesebb bizonyítéka éppen a feltámadást követően történt. Sokan a sááni győzelmet vélték elkönyvelni, amikor az üres sír másra utalt. Krisztus Jézus nemcsak feltámadott, hanem a félelmek között aggódó tanítványoknak megjelent, és megkínálta őket megint lélekkel. A halálba hajlók akkor nem akartak hinni a szemüknek, kevésbé a fülüknek. „Vegyetek Szentlelket” – mondta, és megismételte az őspünkösödöt, reájuk lehel (Jn 20,22). Az alkalmatlanná lett test, az alakjában és formájában eltorzuló ember megint él, mert Isten hatalma így látta ezt jónak.

A mindenkori élet központjában méltán van Krisztus egyháza! Ezt a méltóságot nekünk hatványozottan szolgálunk kell. Sajnos a feladat egyre bonyolultabbnak tűnik, mivel nemcsak a keresztyénséget üldözőkkel találjuk szembe magunkat, hanem az egyházon belüli butasággal, avagy önös érdekérvényesítéssel. A pünkösdi tisztánlátás megkönnyíti a tájékozódásunkat, amelyben meglátjuk a helyénvalót és a követendőt, de elválaszthatjuk a hamisat és az ördögöt. Pünkösöd üzenete ma is az, hogy egyedül Krisztusban lenni, mert ez az alapja az éltető közösségnek, amelynek három ismertetője van. Isten, testvér és önmagam. Az alság hamissága megcsúfolja Istent, kijátssza a testvért, végül önmaga ellen fordul.

Az egyházban megmutatkozik Isten szeretete, de az egyházban Isten a mi szeretetünket keresi. Pünkösöd az őszinte, lelkiismeretet megvizsgáló, alázattal bocsánatért esedező emberek ünnepe. Legyünk minél többen ezek között!

CSÚRY ISTVÁN

Az ószövetségi papság

A pátriárkák idején a papi szolgálatot még maga a családfő végezte. Ő mutatta be az egész családnak a hálaáldozatot, vagy a bűnért való áldozatot, hiszen a nomád életmód velejárójaként sem állandó oltár, sem állandó szentély ekkor még nem létezett.

A papi szolgálat Ószövetségből megismert intézményes kezdetét a pusztai vándorlás idejére tehetjük. Isten ekkor választotta ki Lévi nemzetségét a papi szolgálatra, illetve Áront és fiait a főpapi szolgálat végzésére. A papi tisztség tehát származási feltételekhez volt kötve, de nem áthághatatlanul, hiszen a főpapok ága Éli idején például megszakad, Sámuel, Izrael egyik legnagyobb prófétája pedig efraimita származása ellenére efódot (papi öltözőket) visel, és papi szolgálatot végez.

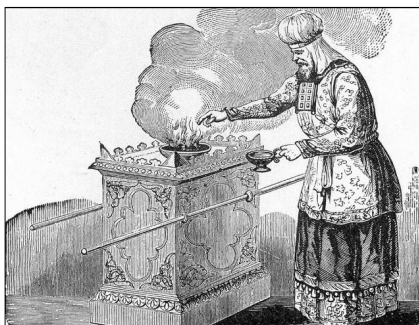
A papi szolgálatba a felszentelés szertartása után léphetett egy lévita. A rituális megtisztulási mosakodás után és a papi öltözet felöltését követően az olajjal való megkenés (csak a főpap esetében) és a kézzátétel ábrázolta ki az Istenhez való szent kapcsolatot. A pap az isteni szentség szférájában végezte szolgálatát, és élte egész életét. Minden körülmény között vigyázni kellett szentségére: nem érintkezhetett halottal (vö. az irgalmas samaritánus példázatával), nem fogyaszthatott szeszes italt, szakállát nem vághatta le, és kizárólag szepelőlétlen feleséget választhatott magának.

LEGYEN ÉPI!

A testi épség kizáró jellegű volt. Nem lehetett sánta, csonka, püpos, törött lábú vagy kezű, törpe, vagy szemfájós lévítát pappá szentelni. A lévíták felszentelésük után 25-50 éves koruk között szolgáltak az oltár körül. Isten rendelése szerint törzsük nem kapott részt az ígért földjének birtokba vételekor, hogy a kétkezi munka ne vonja el őket a szolgálatól. Az ő örökségük maga az Úr volt! Jövedelmüket az oltáron bemutatott áldozati rész megszabásán keresztül biztosította a Törvény, tized járt nekik, illetve Mózes 48 várost (közöttük 6 menedékvárost) adott át nekik lakóhelyül az ország különböző részein.

Kezdetben a papi szolgálat kétirányú volt: az áldozat bemutatásán keresztül „közvetített” a nép felől Isten irányába, míg az orákulumon (jövőre vonatkozó kijelentés) és a Törvény tanításán keresztül Isten akaratát mondta el a népnek. A próféták megjelenésével és a fogság alatt (kényszerből) a laikusokból lett írástudók teret nyeresével jócskán csökkent befolyásuk. (Ezsdrás és Nehémiás névkatalógusai szerint a fogságból mindössze 4289 lévita tért vissza.)

A papi szolgálathoz szorosan hozzákapsolódott a papi öltözék, és annak szimbólumrendszere is. A főpap legfőbb feladata az volt, hogy az évi nagy engesztelés napján a szentek szentjében bemutassa az áldozatot a nép bűnei-

ért. Nemcsak közvetítő, hanem közbenjáró is volt tehát! Öltözete részét képezte az efód (arany körény), amit a főpap vállára csatoltak, és a hősén (kék, bíborpiros és karmazsinszínű sodrott lenből készült tábla a pap mellén, amelyre a 12 törzset szimbolizáló drágakövet helyezték.

A PAPI RENDEK

Az efódban tartották a sorsvetéshez használt urimot és tummimot is. Ezzel a főpap Isten egyenes (igen vagy nem), eligazító akaratát tudakolta meg adott döntéshelyzetben. A főpapi öltözet része volt még a lenből készült süveg és az arany korona. A korona aranyvirágot formázott: az élet és az üdvösség jelképét. A főpap ezekbe a jelképekbe öltözve hintette az áldozati állat véréit az oltárra, hogy Isten bűnbocsánatát elnyerve megszerezze az életet és az üdvösséget népe fiainak.

Miután Dávid Jeruzsálemba vitte a frígládát, és ezzel az istentisztelet központi helyet kapott, a papok szerepe még jobban felértékelődött a nép életében. A király ekkor 24 rendbe osztotta be őket a következő hierarchikus felépítés szerint: a főpapé maradt a legfőbb vezetői szerep, a nagy engesztelési áldozatot kizárólag ő végezhette; a másodpapok az istentisztelet felügyelőiként (később a Templom felügyelőiként) ügyeltek a hagyományok és a rend megtartására; az ajtónálló papok dolga az adományok begyűjtése (persely) volt; és a papok vénei a családi ügyek mellett diplomáciai és törvénykezési feladatokat láttak el.

A legnagyobb főpapi hatalmi harcok szintén Dávidhoz kötődnek. A király halála után Abjátár főpap Absolont, Cádók (utódai a szaduceusok) pedig Salamont támogatta a trónért folytatott harcban. A salomoni templom felépülése után a főpapok politikai befolyása a királyokéval vetekedett. Nem véletlen tehát az sem, hogy Jézus koncepció perét is ők vezették, nem pedig Heródes!

Izrael története intő jel számunkra: Isten kiválasztásával vissza lehet élni, a papi szolgálat kiváltságát (Isten elé járulni) el lehet játszani! Isten óvjon minket ettől, hogy mi szent népe maradhassunk! (Molnár János, *Állj meg a hegyen!* című könyve nyomán)

A kálvinizmus a Szentlélek megszólaltatója

„Atyámat Isten a holland népnek azért ajándékozta, hogy azt a racionalizmus halálos öleléséből hatalmas fogással kiragadja. Amikor édesatyám 1920. nov. 8-án örök nyugalomra tért, ez a munka be volt fejezve. És nincs a világnak még egy országa, amelyben a kálvinista elvek, az egész emberi életre kiterjedő jelentőségükkel, oly felséges virágzásban lennének, mint Hollandia... Hollandia szüve most, könnyűreltelelve, Magyarország felé van fordulva, és készséggel segíti ezt az országot nagy szükségében... Mert hiszen Hollandia is kicsiny ország, de nagy a maga erős és mély lelke által, amely erejét a kálvinizmus tiszta és magas szférájából meríti. Hiszen úgy az egyes embernél, mint a népnél végeredményben nem a pénz, a földi javak és a földbirtok, a földterületek anyagi faktorai, hanem a lelki életnek mindenképp uralkodó tényezője az, amely emberek és országok sorsa és jövője felett határoz. Üdvöztőnk szavai szerint: »Keressétek először Istennek országát és az ő igazságát, és ezek mind megadatnak néktek... Hiszek Magyarországot föltámadásában, mert hiszek a magyar lélek megújulásában!» – írja Henriette S. S. Kuyper, édesapja, a *Kálvinizmus lényege* című könyve magyar fordításának előszavában 1921 októberében.

Ebben az írásában beszél Kuyper a kálvinizmusról mint önálló rendszerről, mely mindent magába foglaló élet- és világfelfogás. Az emberiség életét állam, tudomány, művészet terén a krisztusi tanítás, az evangélium által emeli fel a szellemi süllyedésből.

Nagy birodalmak szenderültek örök álomra, mert nem ez vezette őket, hanem különböző bálványokat tiszteltek. A keresztyénség, de az emberiség legfőbb ellensége mindig a pogányság volt.

Kuyper szerint a kálvinizmus az, ami tisztán közvetíti Isten üzenetét, azt az irányt, amely felé haladhat a társadalom. Úgynevezett eolhárfa, amit ablakba állítanak, hogy játssza a szél melódiáját. Ha nincs szél, csend van, de ha jön a szél, és nincs hárfa? Ugyanakkor a kálvinizmust is Isten Lelke szólaltja meg, teszi hasznossá.

G. LEVENTE

Pap vagy lelkipásztor?

„Kinek a pap, kinek a papné!” – tartja a frappáns mondás az emberi érzésről, de akár a lelkési és papi megszólítás közti különbségre is utalhatna. Miért lelkész vagy lelkipásztorok a protestáns Isten-szolgák? Pusztán nyelvi ízlés kérdése, vagy esetleg hitvallási üzenete van annak, hogy kínosan kerüljük a „református pap” megnevezést?

A II. Helvét Hitvallás az egyházi szolgákról a következőt tanítja: „Az apostolok ugyan mindazokat papoknak nevezik, akik Krisztusban hisznek, de nem a szolgálatra való tekintetből, hanem azért, mert Krisztus által minden hívő királlyá és pappá lett és mindnyájan vihetünk Istennek lelki áldozatokat. (1 Pét. 2,9; 2 Móz. 19,6; Jel. 1,6)... Ő az örökké való főpap, (Zsid. 7,3) akinek a méltóságából, hogy semmit le ne vonjunk: a pap elnevezést egyetlenegy egyházi szolgának sem adjuk meg.”

A Heidelbergi Káté híres 80. felelete pedig így határolja el az úrvacsorát a papi áldozattól: „A misében pedig azt tanítják, hogy élők és holtak bűnei nem bocsáttatnak meg Krisztus kinszenvedésért, ha misemondó papok által Krisztus azokért naponként is meg nem áldoztatik.”

A papi megnevezéstől való óvakodás tehát Krisztus megismételhetetlen, egyszeri és tökéletes áldozatának hangsúlyozásának szolgálja. Viszont ezzel kidobjuk a papi szolgálathoz tartozó másik fontos dolgot: a szolgálatra való kiválasztás és felszentelés hangsúlyozását. („És lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép.” – 2Móz 19,6)

Az ószövetségi pap ugyanis nemcsak az áldozat bemutatására hívatott el, de a nép Törvényre való tanítására, Isten akaratának kitudakolására és továbbadására is a választott nép felé.

Minden sorsdöntő pillanatban a papok kérték ki Isten útmutató kijelentését (4Móz 27,21 – csata előtt), nehogy ne az Úr akaratára szerint cselekedjenek. Igebírdetői és katekétikai (népnevelői) szolgálatot is végeztek, hogy a nép megtartsa és cselekedje a Törvényt (5Móz 33,10), félje az Urat (5Móz 31,12), és így megbízatását teljesítve „szent néppé” lehessen a világban.

Ne a megnevezéssel bajlódjunk tehát, hanem a szent Isten szent megbízatásával a szent nép között!

TOKÁR SÁNDOR

Apa a pap a családban

Ha családról akarunk beszélni, tudnunk kell beszélni arról is, ami a család fölött van: arról, aki megalkotta a családot, és arról, amit a családok alkotnak, a családok által alkotott közösségekről: törzs, falu, nemzetség. És beszélni kell arról is, aki a családot alkotja: a személyről.

A közösség iránti igény ma is nagyon égető. Kötődésre van szükségünk. A kötődésnek tétje van, és kockázata. Bele kell nőni, meg kell felelni, tovább kell adni a történetet. Azt a történetet, amit nagyapám, apám adott nekem, aminek hitelül az adott személy jelenléte szolgál. Nagyapa, apa, vér vagyok a vérükből. Bennfentes vagyok, mégis meg kell felelnem, meg kell állnom a helyem. Ők adhatják a méltóságomat.

A méltóság azt jelenti, hogy jól meghatározott helyem van a világban! Régen a törzsek nem hazudtak. Élni akartak! Ha valakit valamiért kirekesztettek, az nagy eséllyel elpusztult. Ma nem rekesztenek ki, legfeljebb mi rekesztjük ki saját magunkat egy-egy közösségből. És a többi közösség sem öl meg. Csak ne legyen arcod, ne legyen tartásod, karaktered, jól meghatározott helyed... Beszélj bármiről. De leginkább arról, amit hallani akarnak. Légy multikultúrli, euromuszlim, szalonkeresztényen... „láthatatlan apa”.

A hagyományos gondolkodás úgy tartotta, hogy az apák szerepe a gyereknevelésben csupán annyi, hogy anyagi fennmaradást és védelmet biztosítsanak az anya és a gyerekek számára. Legjellemzőbb hagyomány, hogy apa fáradt, mikor este hazaér a munkából, ezért az anya igyekszik távol tartani tőle az ugrádozó gyerekeket, és azon van, hogy megteremtse a pihenés feltételeit. A nagyobbacska gyerekek, főleg fiúk, már szorosabb kapcsolatba kerülhetnek apával. Velük már lehet együtt dolgozni. Az apának tiszteletteljes engedelmisséggel tartozott minden családtag, hiszen ő az anyagi biztonság. Apa az erőszék, a domináns szülő, ő az, aki büntet. Vele riogatnak az anyák. 19. és 20. századi, gyereknevelésről szóló könyvek leginkább az anyákat szólítják meg. Ha utalnak az apákra, akkor csak azért, hogy esetleg néhány órára átvegyék a gyerekefelügyeletet, hogy az anya kicsit pihenessen. Persze, hál' Istennek akkor is voltak kivételek.

AZ APA HELYE

Ma azonban már egyre inkább más a helyzet. A társadalmi-kulturális-ökológiai változások sok mindent átrajzoltak a szükséges viselkedési mintákon és szerepeken. Egy 1983-ban végzett vizsgálat kimutatta, hogy a hetvenes években született gyerekek esetében az apák kétszer annyi időt töltöttek gyerekeikkel, mint a 20 évvel ezelőtti apák. Egyre inkább bekapcsolódnak az apák is a családi életbe, a gyereknevelésbe, házimunka elvégzésébe.

Érdekes megjegyezni, hogy az anyák egyre inkább igénylik az apai jelenét, mégis vannak olyan területek, amelyeken szeretnének megtartani valamit speciális anyai privilégiumaikból. Így nem könnyű rátalálni a helyes apai modellre. A régi patriarchális stílus hangsúlya eltolódik a családtagok közötti egyenlőség és a szoros érzelmi kötődés hangsúlya felé. A lassú átalakulás folyamán megerősödik egy újabb, szoros kötelék igénye a házastársak, illetve a családtagok között. Ez pedig az apákat a patriarchális, kemény stílusú hierarchia feladására készítette.

Érdekes téma az ún. apás szülés. Ez nagyjából harminc évvel ezelőtt még különleges dolognak számított, ma pedig már az a különleges, ha az apa nincs jelen a szülésnél. Amúgy pedig ez egy olyan élmény az apák számára, amelyre nagy többségükben nincsenek lelki (sem) felkészülve, és ennek emléke a későbbiekben komoly gondokat is okozhat a párkapcsolatban.

Szintén tény, hogy egyre lazulnak az egyéb közösségek közötti kapcsolatok, így a szoros családi kapcsolat marad az érzelmi támogatás egyedüli formája. Egyre erősebb a gondoskodó apa képe. Ez pedig nem csak anyagi támogatást és jelenléte takar, hanem a családtagokhoz szeretettel, családi értékrend felmutatásával történő ragaszkodás. A legtöbb esetben az apa már lemond a fenyegetéssel nevelő szerepéről, szakít azzal a mintával, ahogyan talán éppen őt is nevelték annak idején. Inkább egy barátságosabb, játékosabb viszonyt igyekszik kifejleszteni gyerekeivel. Már nem csak az anya, de a gondoskodó apa is tevékenyen és érzékenyen járul hozzá a családi harmónia munkálásához.

Kísérletek kimutatták, hogy a csecsemő mindkét szülőhöz ragaszkodik, és mást-mást tanul tőlük. A szülők gyerekekhez való viszonya nem nevelési verseny, hanem a kétféle szülői gondoskodás egymást kiegészítve épül egyé. Ebben a rendszerben „apa pap”. Rendíthetetlen hittel és határozottsággal, de öntetlen szeretettel irányít, mutat példát a kintartásban, hitben és a szeretésben. Nincsen benne semmi különös, „csak” benne látható, hogyan kell imádkozva élni. És ha apa pap, anya az ima, sőt az ima hangulata és valósága, mely valóság nélkül nehezen lehetne jó pap apa.

G. LEVENTE

CSEBERBŐL VEDERBE

Nézd meg az anyját, vedd el a lányát?

Amikor nevelésről és a nevelési hibák következményeiről beszélünk, nem vetítjük ki ezt a felnőttkorra. Vizsgáljuk meg, milyen kihatása van a nevelésnek a felnőttkori életre. És most gondolkodjunk szüleink gyermekeként és gyermekeink szülőjeként.

A kamaszkort túlélve, átélve, jön a fiatal felnőttkor, amikor a gyermekünk munkahelyet keres, családot alapít, kialakítja az életét, gyermekei születnek, és az idősödő szülő hátrától: milyen jól csináltam mindent, lám, milyen szép családom van, milyen boldogok a fiatalok. Aztán, amikor a gyermekük 30-as éveiben elkezdődnek a problémák, az anya, anyós hibáztat mindenkit, de nem jut eszébe, hogy ebben akár felelőssége is lehet, mégpedig az, ő hogyan élte házasságát, milyen példát mutatott a gyermekeknek.

A szakirodalom azt mondja, hogy az, amint neveltünk, amennyire hitelesek voltunk mint szülők, a gyermekünk 30-40 közötti életszakaszában mutatkozik meg. Van 30 év körüli gyermeke? És az a gyermeke boldog, kiegyensúlyozott családi körülmények között él? Vagy netalán családi problémákkal küzd, esetleg elvált?

A szüleinktől kapott minta beleevődik a lelkünk legmélyébe. A gyermek, legyen az akár felnőtt gyermek, a szülőtől kapott megoldásokat használja az életében, öntudatlanul szinte másolja a szüleit. És minden elfojtás, vagy túlzott engedékenység, kamaszkorban át nem élt viselkedésforma előjön később, és visszaüt sok esetben akár a 30-as éveiben a fiatalnak.

KÜLÖN ÚTON

Válásszuk ezt a kettőt külön, mármint az át nem élt viselkedésformákat és a lemásolt, hibás dolgokat. Sok szülő büszke arra, hogy a gyereke nem lázadt, milyen kis engedelmes gyerek volt. Duzzogott ugyan, de mindig igyekezett megfelelni. Szoros kézben volt tartva, és lám, milyen jó hatása van. Ám eltelik 10-15 év, és minden rosszul kezelt probléma, elfojtás visszaköszön. Pszichológusok találkoztak sok olyan esettel felnőtt embereknél, amire laikusként nehéz magyarázatot találni: olyan dacoskodással, amelyet 4-5 éves kortól kellett volna kiélni, flörtöléssel, amelynek kamaszkorban kellett volna megjelennie, hisztérikus megnyilvánulásokkal, melyek szintén a kamaszkor velejárói. Vagyis olyan viselkedésformák jelennek meg, melyek ebben az életkorban igazából teljesen érthetetlenek.

Mit szoktunk mondani ilyet látva? Meg van zavarodva ez a nő vagy ez a férfi, jó dolgában ment el az esze! Ha megvizsgálná valaki az okát, mielőtt rámegegy egy házasság is akár, mit

találna: gyermek- és kamaszkorban visszafojtott dacot, és más, abban az életkorban ki nem élt viselkedési formákat. Ilyenkor egy szülő mindenkit hibáztat, de az nem jut eszébe, hogy ebben ő is ludas. Sőt leginkább vádaskodik: fiam, te nem ilyen voltál, míg én neveltelek, ki rontott el?

Ugyanúgy a túl engedékeny nevelés is hozza a maga negatívumait: képtelenség a beilleszkedésre, önimmádó, nárcisztikus magatartás, határozatlanság.

A MÁSIK OLDAL

Ez volt az érem egyik oldala. A másik oldal, pedig az, amit a szülőtől lemásol. „Nézd meg az anyját, vedd el a lányát!” – tartja a régi magyar mondás. Persze, ezt gyakran meg szeretnénk cáfolni, mert ha az édesanya viselkedését nem tartja a gyermek követendő példának, akkor elhatározza, hogy nem akar hozzá hasonlítani. De már bele evődött a tudatalattiba. Nem azt tanulta meg, amit a szülő mondott, hanem ahogy él.

Ha azt tapasztalom 30-40 évesen, hogy nem működik az életem, a házasságom, meg kell vizsgálnom a szüleim életét akkor, mikor én gyermek voltam, mit láttam tőlük, milyen viselkedési és viszonyulási mintát sajátítottam el. Meg kell vizsgálnom, hogyan választottam párt magamnak, mennyi érzélem volt és van a kapcsolatomban. Ha erős érzelmi kötődés volt és van a párommal, ezt meg lehet változtatni, új alapokat lehet építeni.

Mi kell hozzá? Kölcsönös szeretet és tisztelet, alázat a hibák felismeréséhez, erő a változtatáshoz, és mindezek mögött imádságos lélek. Mert ahol szeretet van, ott az ember mindent megtesz a másikért.

A szüleink kapcsolata a tudatalattinkba bevésődött minta a házasságunkban. A saját életünk pedig minta lesz a gyermekünk házasságában, ezt soha ne veszítsük szem elől. Amikor a saját házasságunkat rendbe tesszük, a gyermekeink számára is megteremtjük a kiegyensúlyozott, szeretetteljes élet lehetőségét.

TÓTOS BEÁTA

Wellnesses ünnepek

Mostanában úri szokássá vált a keresztény ünnepek furcsa megtartása. Az ez időre engedélyezett hivatalos szabadnapot oly sokan fürdő és wellness központokban élvezik. Erre azt mondanák egyesek, hogy felveti őket a pénz, a jómód.

Az Úr Jézus születésének napján pedig sokan síelni mennek a magas hegyekre, hiszen ki kell használni minden kis szabad időt és ritka hóesést.

Templom ide vagy oda, őket a pihenés, a testi kényeztetés, a felüdülés várja. Miközben Jézus embertestbe keresztfáján kínlódik, felpakol az egész család, és siet élvezni az iszappakolást, a masszázst, a lubickolást. Az Úr feltámadásának híre már el sem éri őket, hiszen lélekben – úgy mond – tőle messze járnak.

A Szentlélek kitöltetésének emléknapja újabb kiruccanást igényel. Már tengerparti hétvége pihenteti fáradt testüket. Felettük Isten napja süt, és vizek habja csiklandozza barnaságuk. Közben mindenki finomakat eszik és iszik „magának”. Mi az a falat kenyér és kortynyi bor, mit mások az Úrral fogyasztanak el? Ezek már régi szokások – mondogatják, az „ősöknek” valók.

S az öregek tényleg még kitartóak: csupa lehorgasztott, ősz fejet lát a pap ünnepnapon, prédikálás közben. Fel-felnyögnek a fennálló éneknél, ajkuk mindannyiszor keskenyen mosolyog az örömhírre: „ne félj, mert megváltottalak”.

Az ünnepek otthon találják őket, Jézus halkan az ajtójukon kopog. Hogyan tudna elkeveredni a lármás ember-tömegben, ahol csak a test épsége, szépsége számít?

Ünnepekre hív a harang, csendes lélek-üdülésre. Bár zsbongjon a test, fájjon oly sok régi seb, Isten házában feledésbe merül. Ott a lélek lubickol a mosdóvízben, tisztára mosva égi kényelemmel. Habár sokszor több sebből is vérzik a szív, s a kőmny sósabb a tenger vizénél, vihar dúl a lélek mélyén, valahogy mégis minden meggyógyul, lecsillapszik a bánat, megoldódik a gond.

A pénztárcát nyitogató wellness-ünnepek után, a lélek nem kap megnyugvást. Mert nincs olyan finom pakolás, olyan önfeledt hancúrozás, sziporkázó szépségű hóhullás, mely feledtetni tudja lelki fáradtságunk, vagy megtisztíthatja lelkiismeretünk. A wellness-ünnepek még nem képesek erre. Ezekben a centrumokban még nincs gyógyír a szívekre, nincs csodakenőcs a lelkekre.

VERES PIROSKA

Köszöntések

Az egyházkerület új székházának felavatásán az alkalmi beszédek és köszöntések sorát Zán Fábíán Sándor, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke nyitotta meg. Ő a királyhágómellékiek bátorságát, céltudatosságát méltatta, hiszen nemcsak terveztek, hanem meg is valósítottak, valamint imádkozva és dolgozva voltak hűek Krisztushoz.

Vass Zoltán, a Kanadai Református Egyház moderátora az észak-amerikai reformátusság nevében szól. Mint elszármazott a gyökerek és a szárny fontosságáról is beszélt. Bátor az is, aki elmegy, szárnyal, de az is, aki marad, gyökeret ereszt.

Derencsényi István, a Tiszántúli Református Egyházkerület lelkész főjegyzője abbéli örömét fejezte ki, hogy Nagyváradon még jobban láthatóvá vált a reformátusok jelenléte. Azt kívánta, hogy ez megsokszorozott, tartós örömet jelentsen az ott munkálkodók számára.

ZÁN FÁBÍÁN SÁNDOR PÜSPÖK

Gáll Sándor, az Erdélyi Református Egyházkerület igazgatótanácsi kancellárja, aki származását tekintve királyhágómelléki, beszédében a történelemben vezetett vissza, beszélve Sulyok Istvánról, az első váradai püspökről.

Böcskei László nagyváradai római katolikus megyéspüspök Isten áldását tolmácsolta, és azt kívánta, hogy az otthon hangulata fogja össze azokat, akik együvé tartoznak, együtt dolgoznak a székházban.

Brendus Réka, a Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárság (Magyarország) fősztályvezető helyettese a támogatás jó hírét hozva bátorította a „sulyoki” hagyomány folytatására.

Mile Lajos, Magyarország kolozsvári főkonzulja a manapság ritkaságszámba menő, de az egyházkerület számára valósággá váló gyarapodásról, gazdagodásról szólt.

Victor Opaschi romániai államtitkár, Szabó Ödön, az RMDSZ parlamenti frakciójának elnöke, Huszár István nagyváradai alpolgármester zárta a felszólalók sorát.

A lelki vezetés otthona – egyházkerületi székházavató Nagyváradon

Kilencvenöt év emberi mércével sok, Isten előtt azonban, minden bizonnyal, egy szempillantás, mire a Királyhágómelléki Református Egyházkerület pusztai vándorlása után otthonra lett. Felemelő pillanatok, színvonalas műsorok, tartalmas beszédek kíséretében, Isten áldásával lett felavatva az egyházkerület székháza.

Április 17-én, vasárnap délután zászlós felvonulással érkezett meg a Nagyvárad-újvárosi templomtól az új székház udvaráig a hálás sereg. Közel ezer ember előtt Csúry István püspök hirdette az Igét Mózes ötödik könyve

15. részének 4. és 5. verse alapján: „Ne legyen köztetek szegény, hiszen gazdagon megáld téged az Úr azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened örökségül ad neked, hogy birtokba vedd. De csak akkor, ha engedelmesen hallgatsz Istenednek, az Úrnak szavára...”

„Mi, a Királyhágómelléki Egyházkerület nagyon szegények voltunk. Trianon áldozataiként, Magyarország árváiként elszakadtunk a történelmi Tiszántúli Egyházkerülettől, pedig egyetlen lépést sem tettünk egyetlen irányba sem. Magunkra maradtunk, illetve Erdéllyel együtt közösen, egy másik országban találták magukat elődeink. Isten mégis gazdag áldást ígér! A Teremtő elé mindig gazdag áldás reményével érkezhetsz az ember, és minden bizonnyal minden elképzelhető felett lévő gazdag áldás örömeivel távozhat. Isten áldása a földre érkezik. Erre a földre, amelyen élünk, amit szülőföldnek nevezünk. Örökségünk a föld, ahol megáld az Isten... Kortársainknak velünk együtt megadatott, hogy először változtathassunk helyzetünkön, majd birtokba vegyük a földet, az áldást, az örökséget és mindent, amit Isten félretett az övéinek. Isten kegyelméből, munkatársak szorgalmából, támogatók

szeretetéből megépült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület székháza. Az a ház épült fel, amely már nem albérlet, és nem is társbérlet. Remélhetőleg egyházunk most megépült székháza betölti egyetlen és célra igazított küldetését, azaz otthonot teremteni az Istenet kereső hívek lelki vezetésének és az egyházkerület hiteles kormányzásának.” – mondta igehirdetésében a püspök.

Ezt követően Villányi Zoltán káprázatos felvételekkel tarkított, az egyházkerület történetéről szóló rövidfilmjét tekinthette meg a gyülekezet, majd Csúry István püspök és Varga Attila egyházkerületi főgondnok vágta el a piros-fehér-zöld szalagot, s az egyházkerület mind a kilenc esperese áldást mondott az épületben folyó szolgálatokra az ún. Élet fája előtt.

Lélekemelő produkciók, rendkívül értékes hagyományörző műsorok követték egymást a Csillagocska Néptáncgyűttes közreműködésében. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Kántorkórusa a Partium Keresztény Egyetem kórusával közösen három kórusművet adott elő. A más felekezetűek képviselői tolmácsolták Isten áldását, majd Győri László szobrászművész kiállítását, ugyanakkor az új székházat is megtekinthették a jelenlévők.

A Némethy László építész által tervezett püspökség valóban ékessége lett Nagyváradnak, amely nemcsak munkahely lesz, hanem otthon és lelki ház is. Történelmi esemény volt ez, nemcsak a nagyvárad, hanem a partiumi magyarság számára is. Isten áldja az ott végzett szolgálatokat!

RÁCZ ERVIN

Pasztorális Szupervíziós Szolgálat

Egyházi Intézményeinkben Dolgozó Testvéreim, Szolgatársaim! Kedves lelkipásztorok, gondnokok, presbiterek, lelkigondozók, ápolók, óvónők, tanárok, nevelők, kántorok, rangozók, takarítók! Elsősorban benneteket kereslek, de mindazokat is, akik emberekkel foglalkoznak, emberek között dolgoznak, és valamilyen kapcsolati, érzelmi, vagy más jellemző, munkával kapcsolatos, nehézséggel, megterheléssel küzdenek!

Felgyorsult, többletet igénylő szolgálati területünkön „ügyesen,” sikeresen végzendő munkát várnak tőletek! Légy jó igehirdető, jó menedzser, szervező, példamutató, kedves, jókedvű, szorgalmas, alázatos, lelkes, igényes.

Teljesítésünkbe bele is halhatunk, teljesen kiéghetünk! Jobb esetben leszavaznak, éreztetik nemkívánatosságunkat, kényelmetlenné teszik ottlétünket. Fokozatosan belekeseredhetünk, felfűződhetünk, vérezhetünk el munkánk mezején. Kívülről ezt nagyon jól lehet leplezni... – Nem érdemes! Senkinek sem jó! Magunk és munkánk is veszít lelkiségéből.

A másik véglet legalább annyira káros és káros ránk, ugyanakkor munkánkra is: elvtelen kompromisszumokat kötünk, érdektelenné válunk, sok mindent feladunk, amit nem biztos, hogy fel kellene adni, főleg ha érezzük: „ezt nem szíviesen teszem, de kénytelen vagyok”.

VAN MEGOLDÁS

Ezt hivatott elősegíteni a pasztorális szupervízió, mint a szakmabeli, munkahelyi problémák speciális, „nekünk formázott” lehetősége.

Akinek munkájával kapcsolatos nehézsége van, elsősorban ne pszichológust, terápiás szakembert, hanem pasztorális szupervízort keressen. Egy pszichológus vagy a profit szférában tevékenykedő „világi szakember” nem biztos, hogy tud olyan hatékonyan segíteni abban a szolgálatban, amiben mi napról-napra benne vagyunk egyházi munkánk során.

Nekünk nagyon fontos hitbeli önazonosságunk és lelki egyezségünk megőrzése, fejlesztése – hiszen ebben élünk, „Drága Véren Szerzett Egyházunk” lehetőségeivel és korlátaival együtt. Figyelmünk ennek megfelelően elsősorban a hívő embert, a munkát és az intézményt egyszerre veszi komolyan. Egyiket nem játssza ki a másik ellen, hanem mindháromra nézve keresi a megoldási lehetőségeket egy hitben megerősödő, elégedettebb emberért, egy hatékonyabb, sikeresebb munkáért, intézményeink „növekedéséért”, fejlődéséért.

AZ ELSŐ LÉPÉSEK

Vannak már olyan, magukra sokat adó, jól működő intézmények, melyekben elvárják, hogy a dolgozóik szupervízióval is éljenek. Ez

gyakran a dolgozók jobb közérzetét és a munkavégzés hatékonyságát is segíti.

Azt gondolom, nekünk sem ártana néha egy „szakmabeli fellelegzés”! Itt nem családi vagy „baráti társaságok” józan vagy nem józan, örömteli vagy bánatos együttléteiről van szó! Mindennek megvan a maga ideje és helye. Jó reménységgel szerint, a „szakmai szupervízió” is! Lehetőség ez az egyházi megfáradt munkatársaknak. Élhetünk vele, értünk velünk, minket szolgál!

Létezik egyéni, csoportos és úgynevezett team szupervízió. Személyek kereshetnek szupervízort, de akár egyházmegyék lelkipásztorai, különböző egyházi intézményekből érkező munkatársak, ápolók, tanárok, nevelők is meghívhatják egy szupervízort, hogy legyen jelen egy-egy nehezen összehangba hozható, közös nevezőt kereső csoportban. Egy közös helyen munkálkodó közösség (pl. egy gyülekezetben több lelkész és munkatársai, presbitérium) is igényelhet szupervíziós segítséget.

Jézus Krisztus megterheléssel járó munkát végzett el, értünk. Munkánk nem idegen az Övétől. Nem szegyelte terheit, támogató segítséget fogadott el: Istentől, angyaloktól, emberektől. Akkor és ott, de mindig azt, amire igazán szüksége volt! Terhe könnyű, szégyenfája dicsőséges, reá bízott munkája áldássá lett. Tanítványait segíti munkájukban, és nemcsak egykori halászeit, minket is, akik ezt munkánk szükséghelyzeteiben elfogadjuk, magunkért, másokért!

SAKMAI SEGÍTSÉG

Szeretettel várom mindazok jelentkezését, akik komolyan akarnak foglalkozni munkájuk nehézségeivel! Körbejárjuk, áttekintjük, meglátjuk, közösen megértjük! Biztosan történni fog valami! „Szakadozó hálókat” nem ígérek, de amennyiben egy-két „hal” bekerül a „hálónkba,” megérezhetjük közös munkánk „jó ízét”! Elérhetőség: telefon: 004-0765-246-519; e-mail: ref.lp.supervisor@gmail.com.

PANITI-TELEKY ZOLTÁN lelkigondozó, k. szupervízor

Hogyan találom helyet az egyházban?

A Magyarországi Református Egyház közép- és felsőfokú oktatási intézményeinek, valamint egyetemi gyülekezeteinek és ifjúsági szervezeteinek ötvenöt delegáltja azt a mai kulcskérdést kereste, amit Luther ötszáz éve így fogalmazott meg: „Hogyan találom meg a kegyelmes Istent?”

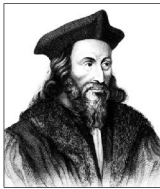
A 95 pontot végigolvasva is kitűnik az üdvösség kérdésköre és a mögötte lévő vágy: keresem Istent, hogy találkozhatok vele, mert szükségem van rá. A kérdések mögött mély vágy van. Bennünket ma mi mozgat, mire vágyunk? – vetette fel hozzászólásában Katona Viktor, a Soli Deo Gloria Református Diákmozgalom elnöke.

A reformátorok valami mellett kiálltak, és emiatt szembementek másokkal. Nem kötözködni akartak, de megtalálták, ami fontos nekik. A mellállás nekünk is fontos. A gondolkodáshoz azonban alázat kell: amink van, azzal mások évszázadokon át dolgoztak. Mi most azt keressük, ami hiányzik nekünk, ami bennünket hajt – fogalmazott a Zsinati Ifjúsági Fórum feladatáról a lelkipásztor.

Az ideai nyilatkozatban ezt olvassuk: „2016-ban mi fordulunk bizalommal a Zsinat felé, megosztva azokat a kérdéseket, amelyekben eligazításra, együttgondolkodásra, tanításra van szükségünk nekünk és kortársainknak. Ma a kérdésünk: hogyan tudunk élni fiatalokként az egyházban? Hogyan tudjuk társainknak vonzóvá tenni közösségeinket, ahová tartozunk? Hogyan tudnánk tudatosan, felkészülten fordulni a társadalom felé? Hol vannak református identitásunk határai? Mit tud mondani a református egyház napi életünk megélt valóságára? Valljuk, hogy református identitásunk alapja Isten Igéje és meglévő hitvallásaink, amelyek egész életünkre nézve irányt mutatnak. Kérjük a Zsinat segítségét abban, hogy megszülessenek mai hitvallásaink, legyenek válaszaink napjaink társadalmi változásaira és a minket érő lelki kihívásokra, valamint legyenek olyan hitvalló cselekedetei egyházunknak, amelyekhez kapcsolódhatunk! Mindezekben kiemelkedő szerepük van a fiatalokkal foglalkozó lelkipásztoroknak, az ő rendszerszerű együttműködésüknek az egyház többi szolgálójával.” Mire vágyunk a fiatalok? Talán elmondható: leginkább elfogadásra – elfogadásra az egyházon belül, és arra, hogy a világ is el tudja fogadni az ő hitüket, hívő önazonosságukat. (*reformatus.hu*)

Évforduló

PRÁGAI JEROMOS (1379K–1416)

600 éve, 1416. máj. 30-án hunyt el Prágai Jeromos (Jeroným Pražský) cseh humanista és előreformátor, John Wycliff tanainak hirdetője, Husz János munkatársa. Tanai miatt exkommunikálják (1409); több országban hirdeti Husz tanait, többek közt Budán, Luxemburgi Zsigmond magyar király udvarában, emiatt Kanizsai János esztergomi érsek 14 napra börtönbe zárhatja (1410). A konstanzi zsinaton (1414-18), Husz kivégzése (1415) után egy évre, egy évi fogság után őt is máglyán égetik meg.

HANS BIETENHARD (1916–2008)

100 éve, 1916. máj. 31-én szül. Hans Bietenhard svájci német ref. teológus. Az Újszöv. professzora a berni teológián (1948-86). Az intertestamentális

kor és a késő judaizmus kutatója; számos judaista irat fordítója és magyarázója. A *Theologisches Begriffslexikon zum Neuen Testament I-III.* (1967-71) társszerkesztője. Berni német nyelvre fordítja az Újszöv.-et (1984) felesége (Ruth), illetve szemelvényesen az Ószöv.-et (1990) felesége és fia (Benedikt) társszerzőségével.

PAUL ALTHAUS (1888–1966)

50 éve, 1966. máj. 18-án hunyt el Paul Althaus német evangélikus teológus, Luther-kutató. A rendszeres ill. újszöv.-i teol. professzora Göttingenben (1913), Rostockban (1919), Erlangenben (1925-66). Eszkatológiája (1922); etikája (1931); Róma-kommentárja (1932); dogmatikája (1947/48); Luther teológiájáról (1962) és etikájáról (1965) írt műve több kiadást is megélt. Bár Hitler színrelépését előbb üdvözli (1933), kilép a náci egyházból, rövid időre felfüggesztik állásából (1947).

A jordán király fizeti a jeruzsálemi Szent Sír-szentély helyreállítását

II. Abdullah jordán király fontos gesztussal erősítette meg a jordán királyi ház keresztényekhez fűződő barátságát. A szentföldi keresztény felekezetek örömmel fogadták a felajánlást.

Két héttel a jordán király döntése előtt, húsvét vigíliáján jelentette be a jeruzsálemi templom felett rendelkező három keresztény felekezet – görög ortodox, római katolikus (amelyet a szentföldi ferences felügyelet képvisel) és örmény –, hogy felújítják a Szent Sírt. A restaurálásra azért van szükség, mert az épület szerkezete, a kötőanyag – főként a nedvesség, a látogatók nagy száma, a gyertyák füstje miatt – meggyengült. Az athéni Nemzeti Műszaki Egyetem már elkészítette a felújítás részletes tervét, amelyet a fenntartók elfogadtak. A munkálatok nyolc hónapot vesznek igénybe, 2017 elején fejeződnek be. A jordán király bejelentéséig az volt a terv, hogy a görög ortodoxok, az örmény egyház és a római katolikus ferences rend közösen végzi el a helyreállítást, amelyet a görög kormány és magánadományok is segítenek. Most ez megváltozott, hiszen a jordán királyi ház teljes egészében állja a költségeket – tájékoztat az aletea.org honlap.

VALLÁS ÉS POLITIKA

III. Teofil pátriárka, a legnagyobb szentföldi keresztény közösség vezetője nagy örömmel fogadta a bejelentést. „Öszentsége Abdullah király nemcsak szavakban, hanem tettekben is megtestesíti a muszlimok és keresztények együttélésének lehetőségét az egész világon, különösen a Szentföldön – mondta a pátriárka a Petra hírügynökségnek. – Jordániának egyértelműen és tagadhatatlanul nagy szerepe van a keresztények Szentföldön való jelenlétének védelmében.

Abdullah király vezeti azt a tevékenységet, amelyet a jordán nép fejt ki annak érdekében, hogy a muszlimok és keresztények között a barátság és testvériség magvait hintsék el egy olyan történelmi korszakban, amelyben fanati-

kus háborúk egész nemzeteket pusztítanak el, amint ezt mindannyian láthatjuk.”

A kérdés ugyanakkor ennél sokkal bonyolultabb. A pátriárka nem beszélt ugyanis arról, hogy II. Abdullah király döntésének van egy nem elhanyagolható politikai aspektusa is. A Szent Sír felújításának finanszírozása azt is jelenti, hogy a jordán király megerősíti jogát a szent helyek fölött. Ez a jog az 1967-es, úgynevezett hatnapos háborúig megillette. Jeruzsálemben ez a jog a keresztény szent helyek mellett vonatkozik az Al-Aksza mecsetre és a sziklamecsetre is, amely a siratófal feletti sík területen található. A kilencvenes években Izrael és Jordánia között létrejött békemegállapodás szóban elismeri a hasemita uralkodónak ezt a történelmi szerepét, a valóságban azonban ebből nem igen valósult meg semmi.

Érdemes megjegyezni, hogy III. Teofil pátriárka nyilatkozatában a jordán felajánlást nyíltan összekapcsolja az Omár-paktummal, amelyet 637-ben, Jeruzsálem arab megszállásakor kötöttek. Omár kalifa, Mohamed második utódja tiszteletben tartotta a Szent Sír-bazilikát: meghagyta a keresztényeknek, nem alakította át mecsetté. Ennek az első, alapvető döntésnek köszönhető, hogy a Szent Sír fölé emelt épület keresztény szent helyként vészelte át Jeruzsálem viszontagságos történelmének eseményeit. Az Omár-paktum megerősítése azt az üzenetet közvetíti a muszlim világ felé, hogy forduljon el az erőszaktól, és induljon ki történelme, identitása alapjaiból.

Fricska

Egyszer egy lelkipásztor a családlátogatás alkalmával meglátogat egy özevgyasszonyt.

– No, Kati néni, hogy vagyunk? – kezdi a beszélgetést a lelkipásztor.

– Áldja meg az Isten, tiszteletes úr, azokért a vasárnapi prédikációkért! – szorítja meg a lelkipásztor kezét a néni.

– Mi az, ami meg szokta érinteni az igehirdetésekből? – érdeklődik elérzékenyülve a lelkész.

– Hát tudja, tiszteletes úr, sok a dolog egész héten, az embernek alig van nyugodalma. Ha az a kis templomi alvásom nem volna, nem is tudom, hová lennék.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323
Megjelenik kéthetente.

Szerkesztőbizottság: Ghittea-Szabó József-Levente, Oroszi Kálmán, Rácz Ervin, Szomor Attila, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik. **Felölős szerkesztő:** Visky István. **Tördelőszerkesztő:** Petrikó Ildikó. **Szerkesztőség:** 410001 Nagyvárad, Moscovici (Szilágyi Dezső) u. 14. sz. Tel.: 0726-242824, 0259-416067. E-mail: harangszoujsag@gmail.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://www.facebook.com/harangszo, http://www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szentkereszt Kertész Ábrahám Nyomdájában. **Felölős vezető:** Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező irásoktól rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.